

KUmmentar: Opmåling af universitetet

Af rektor Ralf Hemmingsen og prorektor Lykke Friis

Universitetsavisen, d. 16. november.2007, 2. sektion, side 12

FORFATTEREN DANIEL KEHLMANN har begået en bestseller om to tyske videnskabsmænd der sætter sig for at opmåle verden. Ikke en bakketop, ikke et vulkankrater, ikke en insektvinge undslipper Alexander von Humboldts måleapparat. Hjemmefødslingen Gauss er derimod fængslet til privaten i Göttingen hvorfra han alligevel formår at udregne teoretiske formler om verdensrummets sande tilstand – selv på bryllupsnatten. ”Opmålingen af verden” er en humoristisk tour de force med en godmodig, ironisk distance til videnskabens målemanier.

Nok forudsætter videnskabelige gennembrud at vi ved hvordan verden ser ud. Men målemanier må også kvalificeres. Efter sigende havde Albert Einstein et skilt på sit kontor som kunne tjene som replik til Humboldt og Gauss. På skiltet stod: ”Ikke alt der kan tælles, tæller, og ikke alt der tæller, kan tælles.”

EINSTEINS RELATIVISTISKE drilledialektik giver også stof til eftertanke i den aktuelle forskningspolitiske debat. Kan det mon tænkes at regeringer og andre måleregimer går galt i byen når de reducerer god forskning til placeringer på ranglister og antal af nobelpristagere per capita? Der er ingen tvivl om at nogle af disse målinger kan kritiseres – de er i hvert fald ikke udtryk for eksakt videnskab. Men vi må også acceptere en vis realisme. Politikere har brug for at dokumentere over for en broget vælgerskare at forskningsmidlerne ’fører til noget’. Og universiteterne selv er ikke sene til at skilte med prestigefyldte placeringer og priser på hjemmesider og i rekrutteringsreklamer. Salgssnakken bliver kun forstærket i takt med at forskere og studerende handler som forbrugere på et globalt universitetsmarked.

Så måling er nok kommet for at blive. Men det er ikke ligegyldigt hvad og hvordan man måler. Derfor vil vi gerne anvende en målestok med et anderledes kvalitativt tilsnit. Vi vil pege på fire forskningspolitiske tiltag som vi tror tæller.

FOR DET FØRSTE tæller penge. Regeringen har før valget bebudet at forskningsmidlerne skulle ’fosse’ ind i universiteterne. Men indtil videre har vi kun mærket nogle små dryp. Mon ikke den nye regering vil åbne for sluserne inden længe?

For det andet tæller frihed og kvalitet. Som udgangspunkt er frie basismidler den bedste garant for gennembrud fordi de respekterer grundforskningens langsigtede og uforudsigelige natur. Alligevel pønser politikerne på hvordan de kan udbyde flere midler i konkurrence mellem universiteter og andre institutioner. Vi har intet imod konkurrence. Men vi mener ikke at politiske modeluner skal afgøre hvem der vinder. Vi foreslår i stedet at lade konkurrencen foregå på det enkelte universitet efter en metode hvor kun kvalitet nyder fremme. KU’s stjerneprogram kan måske være til inspiration. I sidste uge fik 20 forskere andel i de 350 millioner kroner som er afsat til programmet i de næste fem år. Forskerne blev udvalgt efter vurdering af et internationalt og fagligt bredt funderet rådgivende panel hvor det altafgørende kriterium var kvalitet.

FOR DET TREDJE tæller infrastruktur. Nok skal vi tiltrække topforskere og for den sags skyld potentielle nobelpristagere. Men det nyvalgte folketings skal huske at velfungerende infrastruktur er en forudsætning for velfungerende forskning. Det er svært at drive frontforskning i fagligt

tilbagestående fysiske rammer – som at køre en Ferrari i et mudret hjulspor. Ikke mindst på Nørre Campus er den gal. Dele af Panum og H.C. Ørsted Institutet ligner kulisser fra en Frankensteinfilm i B-klassen – både hvad angår lokaler og udstyr.

For det fjerde tæller åbenhed. De politiske paroler i valgkampen har ofte handlet om mangel på 'hænder'. Vi skal ikke forfalde til en konfrontatorisk polemik, men blot konstatere at vidensøkonomien næppe overlever hvis vi tager hovedet under armen, og at en udlændingepolitik uden udlændinge er en hovedløs politik.

MOD SLUTNINGEN af Kehlmanns roman resignerer Humboldt. Mens han tildeles endnu en orden for sine bedrifter indser han at videnskabsmanden "hverken såede eller høstede", men at der efter ham "fulgte andre der vidste mere, og igen andre der vidste mere, indtil alting til sidst igen sank bort."

Mere skråsikker end Humboldt er vi ikke på vores anvisninger til en forskningspolitik der tæller. Men anvisningerne tæller i hvert fald indtil nogen har sendt dem til tælling.

Citat

" Kan det mon tænkes at regeringer og andre måleregimer går galt i byen når de reducerer god forskning til placeringer på ranglister og antal af nobelpristagere per capita?"